

■ Ἡρώες τῆς Ἑλληνικῆς Ἐπανάστασεως

Ἄγγελῆς Γοβγίνας*

«Σὲ κλαίει οὐλ' ἢ Ροῦμελη τ' ἤσουνα παλικάρι»

† 28η Μαρτίου 1822

Ο Ἄγγελῆς **Τζουτζᾶς** ἢ Τζοτζᾶς, ὅπως ἦταν τὸ πραγματικό του ὄνομα, γεννήθηκε τὸ 1780 στὴν Λίμνη Εὐβοίας. **Τὸ** Γοβγίνας ἢ Γοβιὸς εἶναι παρατσούκλι καὶ παρέπεμπε στὸ γνωστὸ ψάρι τοῦ γλυκοῦ νεροῦ, ἴσως ἐξαιτίας τῆς προϋπηρεσίας του στὴν θάλασσα.

Παλιὸς κλέφτης καὶ παλληκάρι, ὁ Γοβγίνας εἶχε ἀγνὸ χαρακτήρα καὶ ἔντονη τὴν αἴσθησι τοῦ δικαίου. **Γι'** αὐτὸ καὶ δὲν ἀνεχόταν νὰ βλέπει τοὺς φτωχοὺς συμπατριῶτες του νὰ καταπιέζονται, ὄχι μόνο ἀπὸ τὸν Τοῦρκο δυνάστη, ἀλλὰ καὶ ἀπὸ τοὺς ἰσχυροὺς κοτζαμπάσηδες τῆς περιοχῆς. **Γρηγόρα** ἤλθε σὲ προστριβὴ μαζί τους καὶ ἡ παραμονή του στὴν Λίμνη κατέστη ἀδύνατη. **Ἐτσι**, τὸ 1817 κατέφυγε στὴν Αὐλὴ τοῦ Ἀλῆ Πασᾶ, ὅπου μυήθηκε στὴν στρατιωτικὴ τέχνη.

* * *

Μετὰ τὴν κήρυξη τῆς Ἐπανάστασης ἀκολούθησε τὸν Ὀδυσσεᾶ Ἀνδρουῦτσο, μὲ τὸν ὁποῖο εἶχε γνωριστεῖ στὰ Ἰωάννινα καὶ μαζί του πολέμησε στὸ Χάνι τῆς Γραβιάς (8 Μαΐου 1821), ὅπου διακρίθηκε γιὰ τὴν γενναιότητά του καὶ τὶς στρατιωτικὲς του ἱκανότητες.

Στὴν συνέχεια κλήθηκε ἀπὸ τοὺς προκρίτους τῆς Βόρειας Εὐβοίας νὰ ἀναλάβει τὴν διοίκηση τὸν τοπικῶν ἐπαναστατικῶν σωμάτων, πὺ βρισκόνταν σὲ κατάστασι ἀποσυνθέσεως, ἐξ αἰτίας τῶν ἀποτυχιῶν τοῦ ὄπλαρχηγοῦ Βερούση Μου-

πσανᾶ (ἐξαδέλφου τοῦ Ὀδυσσεᾶ Ἀνδρούτσου) καὶ τῆς ἰσχυρῆς παρουσίας τῶν Ὀθωμανῶν στὸ νησί. **Ο**ἱ κοτζαμπάσηδες, οἱ ὁποῖοι πρὶν ἀπὸ τέσσερα χρόνια τὸν εἶχαν ἀναγκάσει νὰ ἐκπατρισθεῖ, τῶρα τὸν ἔβλεπαν ὡς σωτῆρα.

Ο Γοβγίνας ὀργάνωσε τὸ ἑλληνικὸ στρατόπεδο στὰ Βρυσάκια, κοντὰ στὴν Χαλκίδα, καὶ κατέστρωσε σχέδιο γιὰ τὴν ἀναστροφή τῆς κατάστασης. **Λ**ίγες ἡμέρες μετὰ τὴν ἀφιξή του ἐπιτέθηκε κατὰ τῶν Τούρκων στὰ Ψαχνὰ καὶ τοὺς καταδίωξε ὡς τὴν Χαλκίδα, ἀναπτερόνοντας τὸ ἠθικὸ τῶν ἐπαναστατῶν. **Κ**ατὰ τὴν διάρκεια τῶν ἀψιμαχιῶν γύρω ἀπὸ τὴν Χαλκίδα σκοτώθηκε ὁ ἐπικίνδυνος ὀθωμανὸς Ὀσμὰν Χατζαράκης ἀπὸ τὴν Κάρυστο, ὁ μπέης τῆς ὁποίας Ὀμέρ ἐξουσίαζε ὅλη τὴν νότια Εὐβοία.

* * *

Στις 14 Ἰουλίου 1821 ὁ Ὀμέρ Βρυνῶνης βρέθηκε στὴν Χαλκίδα, ἀποφασισμένος νὰ καταπνίξει κάθε ἐπαναστατικὴ κίνηση στὴν Εὐβοία. **Τ**ὴν ἐπομένη ἐπιτέθηκε κατὰ τοῦ ἑλληνικοῦ στρατοπέδου στὰ Βρυσάκια, ἀλλὰ ἀποκρούσθηκε ἀπὸ τὸν Γοβγίνα καὶ τοὺς 300 ἄνδρες του, ἀφήνοντας στὸ πεδίο τῆς μάχης 70 νεκροὺς στρατιῶτες του καὶ ὑπερδιπλάσιους τραυματίες. **Σ**τὴν μάχη, ποὺ διάρκεσε ἑπτὰ ὥρες, ἀναγνωρίστηκε ἡ προσωπικότητα καὶ ὁ στρατηγικὸς νοῦς τοῦ Γοβγίνα.

Ο Ὀμέρ Βρυνῶνης ἐπανῆλθε στις 18 Ἰουλίου στὰ Βρυσάκια, ἀλλὰ καὶ πάλι ἀποκρούσθηκε ἀπὸ τὸν Γοβγίνα, ποὺ εἶχε καταφύγει στις γύρω ὄρεινές περιοχές. **Ἔ**τσι, ἀναγκάστηκε ταπεινωμένος νὰ ἐγκαταλείψει τὴν Εὐβοία καὶ νὰ βαδίσει κατὰ τῆς Ἀθήνας.

Στὰ μέσα Αὐγούστου τοῦ 1821 ὁ Γοβγίνας πληροφορήθηκε, ὅτι ὁ Βερούσης Μουτσανᾶς βάδιζε κατὰ τῆς πατρίδας του Λίμνης, ἀποφασισμένος νὰ τὴν κάψει γιὰ νὰ ἐκδικηθεῖ τοὺς προκρίτους ποὺ τὸν εἶχαν καθαιρέσει. **Τ**ὸν συνόδευαν ἀρκετοὶ ἄνδρες, στοὺς ὁποίους εἶχε ὑποσχεθεῖ λεηλασίες καὶ διαρπαγές.

Ο Γοβγίνας ξεκίνησε ἀμέσως κατὰ τοῦ προκατόχου του στὴν ἀρχηγία τοῦ ἀγῶνα στὴν Βόρεια Εὐβοία. **Τ**ὸν συνάντησε ἔξω ἀπὸ τὴν Λίμνη καὶ ἀφοῦ τὸν κτύπησε, τὸν ἐξανάγκασε νὰ φύγει ἀπὸ τὴν Εὐβοία.

* * *

Στά μέσα Φεβρουαρίου τοῦ 1822 ὁ Ἀγγελῆς Γοβγίνας ἀνέλαβε τὴν διοίκηση ὄλων τῶν εὐβοϊκῶν στρατιωτικῶν σωμάτων, μετὰ τὴν ἀνεξήγητη ἀνάκληση τοῦ Ὀδυσσεῆ Ἀνδρούτσου ἀπὸ τὴν περιοχὴ, μὲ διαταγὴ τοῦ Ἀρείου Πάγου (κυβερνητικὸ σῶμα τῆς Ἀνατολικῆς Χέρσου Ἑλλάδος).

Στόχος τοῦ Γοβγίνα ἦταν πρῶτα νὰ ἀποκλείσει τοὺς Τούρκους τῆς Χαλκίδας καὶ στὴν συνέχεια νὰ βαδίσει ἀπερίσπαστος κατὰ τῆς Καρύστου.

Τὸ σχέδιο του ἔγινε ἀντιληπτὸ ἀπὸ τοὺς Τούρκους τῆς Χαλκίδας, οἱ ὅποιοι συγκρότησαν στρατιωτικὸ σῶμα ἐκ 1.000 ἀνδρῶν μὲ ἐπὶ κεφαλῆς τὸν Κενὰν Ἀγᾶ καὶ ἐπιτέθηκαν αἰφνιδιαστικὰ κατὰ τοῦ ἑλληνικοῦ στρατοπέδου στὰ Βρυσᾶκια τὸ βράδυ τῆς 28ης Μαρτίου 1822.

Στὴν μάχη ποὺ ἐπακολούθησε, ὁ Γοβγίνας παρασύρθηκε σὲ μίᾳ καλοστημένη ἐνέδρα καὶ τραυματίστηκε σοβαρὰ ἀπὸ σφαῖρα στὴν πλάτη. **Λίγη** ὥρα ἀργότερα ἐξέπνευσε.

Τὴν ἐπομένη, οἱ Τούρκοι βρῆκαν τὸν νεκρὸ Γοβγίνα καὶ ἀφοῦ τοῦ ἔκοψαν τὸ κεφάλι, τὸ περιέφεραν θριαμβευτικὰ ἐπὶ ὀκτῶ ἡμέρες στοὺς δρόμους τῆς Χαλκίδας ὑπὸ τοὺς κανονιοβολισμοὺς τῶν φρουρῶν τῆς πόλης...

* * *

Ἡ λαϊκὴ μουσα θρήνησε στὸν Γοβγίνα μὲ τοὺς ἀκόλουθους στίχους:

*Γιὰ σένα, μωρ' Ἀγγελῆ, κλαίει τὸ Γριπονήσι
ποὺ χάθηκες κατακαμπῆς μὲ ὄλο τὸ γιουρούσι.*

*Ἐσὺ δὲν ἐπολέμαγες μὲς στῆς Γραβιάς τὸ χάνι
μ' ὄχτῶ χιλιάδες Γκέκηδες καὶ βγῆκες παλικάρι;
Μὰ οἱ Μπαλαλαῖοι τὰ σκυλιὰ σοῦφαγαν τὸ κεφάλι.*

Σὲ κλαίει οὐλ' ἡ Ρούμελη τ' ἦσουνα παλικάρι.

*Ἀγγελῆ Γοβγίνα,
τοῦ ὑπὲρ τῆς Πίστεως καὶ τῆς Πατρίδος ἡμῶν
εὐκλεῶς ἀγωνισαμένου καὶ πεσόντος
ἐν τοῖς ἱεροῖς τοῦ ἔθνους ἡμῶν ἀγῶσιν,
Αἰωνία ἡ μνήμη!*

(*) Πηγή: <https://el.wikipedia.org>, <https://www.sansimera.gr> • Ἐπιμέλ. ἡμετ.